

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ**

Кафедра теорії держави та права

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ У ПРАВООХОРОННІЙ
ДІЯЛЬНОСТІ**

Назва освітньо-професійної програми	Право
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	Право
Спеціальність	081 Право
Вид навчальної дисципліни	обов'язкова
Мова викладання	українська
Рік навчання	другий (денна, заочна)

ЗАТВЕРДЖЕНО	СХВАЛЕНО
Науково-методичною радою Дніпровського державного університету внутрішніх справ	Вченою радою Навчально- наукового інституту права та інноваційної освіти
Протокол від 30.08.2024 № 17 Протокол від 02.09.2024 № 18	Протокол від 16.08.2024 № 12

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми «Право»

Ольга ЧЕПІК-ТРЕГУБЕНКО

(підпис)

Розглянуто на засіданні кафедри загальноправових дисциплін Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти протокол від 05.06.2024 №24, протокол від 12.08.2024 №1, на засіданні кафедри теорії держави та права протокол від 02.09.2024 №1

Забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності // Робоча програма навчальної дисципліни. Дніпро: Дніпровський державний університет внутрішніх справ, 2024. – 19 с.

РОЗРОБНИКИ:

1. доцент кафедри загальноправових дисциплін Дніпровського державного університету внутрішніх справ, кандидат історичних наук Цигульський Сергій Миколайович.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

1. завідувач кафедри конституційного адміністративного та трудового права Національного університету «Запорізька політехніка», доктор юридичних наук, професор Максакова Руслана Миколаївна;
2. заступник начальника управління – начальник організаційно-методичного відділу СУ ГУНП в Запорізькій області, підполковник поліції Григор'єв Олександр Ілліч.

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни
(додаток 1 до Робочої програми навчальної дисципліни)**

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів ЄКТС	4	4
Загальна кількість годин:	120	120
Рік підготовки:	2	2
Семестр:	4	4
Лекції	20	10
Семінарські	10	10
Практичні	10	
Самостійна робота	80	100
Індивідуальні завдання (курсова робота)	-	-
Підсумковий семестровий контроль:	Залік	Залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Метою вивчення навчальної дисципліни «Забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності» є поглиблення рівня теоретичних і практичних знань у сфері забезпечення, реалізації, охорони та захисту прав і свобод як на національному, так і міжнародному рівнях.

Очікувані результати навчання:

здобуття та поглиблення знань у сфері забезпечення, реалізації, охорони та захисту прав і свобод на національному рівні;

здобуття та поглиблення знань у сфері забезпечення, реалізації, охорони та захисту прав і свобод на міжнародному рівні.

Вивчення дисципліни забезпечує формування компетентностей за освітньою програмою:

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права.

Загальні компетентності:

ЗК1 – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2 – Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4 - Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК11 – Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та

необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні компетентності:

СК1 – Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

СК3 – Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

СК5 – Здатність застосовувати норми та інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.

СК6 – Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК10 – Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

СК11 – Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

Пререквізити: «Конституційне право України»; «Адміністративне право та процес»; «Кримінальне право».

Постреквізити: «Актуальні проблеми застосування кримінального законодавства»; «Актуальні проблеми правоохоронної діяльності»; «Аналіз та прогнозування злочинності».

Здобувачі вищої освіти повинні продемонструвати такі **результати навчання:**

РН3 – Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

РН6 – Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.

РН8 – Здійснювати пошук інформації у доступних джерелах для повного та всебічного встановлення необхідних обставин.

РН14 – Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. Правоохоронна діяльність у демократичному суспільстві.

Правоохоронна діяльність. Спрямована на охорону прав та свобод громадян, законності та правопорядку. Законність і процесуальна форма правоохоронної діяльності. Орієнтованість на правові засоби. Професійна основа правоохоронної діяльності.

Функції правоохоронної діяльності: 1) охорони (життя, здоров'я, прав, свобод та законних інтересів людини й громадянина), 2) профілактична, 3) нагляду (контролю), 4) регулятивна, 5) виховна.

Людина як основна цінність. Права людини у правоохоронній діяльності. Поняття прав людини. Генеза прав людини. Класифікація прав людини. «Покоління» прав людини. Особисті (громадянські) права і свободи. Абсолютні і відносні права.

Обмеження прав людини. Підстави обмеження прав людини у правоохоронній діяльності.

Принципи правоохоронної діяльності у демократичному суспільстві: верховенство права, дотримання прав людини, законність, неперервність, відкритість і прозорість.

Верховенство права і правоохоронна діяльність. Елементи верховенства права: законність; правова визначеність; заборона державного свавілля; ефективний доступ до правосуддя; додержання прав людини; недискримінація і рівність перед законом.

ТЕМА 2. Заборона катування у правоохоронній діяльності.

Заборона катувань та інших видів нелюдського поводження чи покарання. Європейська конвенція та інші міжнародні акти: Женевські конвенції 1949 року, Пакт про громадянські та політичні права 1966 року, Конвенція ООН про заборону катувань 1984 року, та Європейська конвенція про запобігання катуванням 1987 року.

Основний зміст правовідносин, що захищаються ст. 3 Конвенції. Поняття катування: інтенсивність, намір, мета.

Поняття нелюдського поводження та поводження, що принижує гідність: ознаки. Абсолютна заборона жорсткого поводження.

Негативні та позитивні зобов'язання держави відповідно до ст. 3 Конвенції. Права ув'язнених. Обов'язок розслідувати факти жорсткого поводження. Критерії ефективності розслідування жорсткого поводження.

ТЕМА 3. Свобода та особиста недоторканість людини у правоохоронній діяльності. Право на приватність.

Поняття свободи та особистої недоторканності за національним та міжнародним правом. Свобода як фундаментальна цінність.

Свобода та особиста недоторканість у роботі поліції. Обмеження свободи та особистої недоторканності. Принцип пропорційності.

Заборона рабства та примусової праці. Зміст, структура та тлумачення положень ст. 4 Конвенції. Торгівля людьми як сучасна форма рабства. Заборона утримування особи у підневільному стані. Заборона примусової чи обов'язкової праці та її межі.

Виключення з заборони примусової праці. Відмежування примусової праці від нормального переліку та обсягу робіт за практикою Суду. Позитивні та процесуальні зобов'язання держави.

Право на свободу та особисту недоторканість (ст.5 Конвенції). Сфера застосування ст. 5 ЄКПЛ. Види обмеження свободи, які передбачені в п. 1 ст. 5.

Поняття позбавлення свободи; критерії. Позитивні зобов'язання держави у контексті права на свободу та особисту недоторканість.

Підстави позбавлення свободи за статтею 5 ЄКПЛ. Правомірність затримання: правова визначеність, недопустимість свавілля, вмотивованість рішення, пропорційність. Кримінально-правові та цивільно-правові підстави позбавлення волі.

Гарантії права людини на свободу та особисту недоторканість: повідомлення причин арешту; право негайно постати перед суддею; право на судовий розгляд протягом розумного строку або на звільнення під час провадження; право на розгляд судом без зволікання законності тримання під вартою; право на відшкодування за незаконне позбавлення свободи.

ТЕМА 4. Особливості забезпечення прав окремих категорій людей.

Рівність, толерантність і недискримінація у правоохоронній діяльності. Особливості комунікації/поведінки працівника Національної поліції в сучасному мультикультуральному суспільстві.

Права дитини у правоохоронній діяльності. Декларація прав дитини від 20 листопада 1959 року. Конвенція про права дитини від 20 листопада 1989 року.

Права осіб з обмеженими можливостями та діяльність поліції. Декларація про права інвалідів від 9 грудня 1975 року. Принципи захисту психічно хворих осіб і поліпшення психіатричної допомоги. Стандартні правила забезпечення рівних можливостей для інвалідів. Конвенція про права інвалідів від 13 грудня 2012 року.

Етнічний профайлінг та діяльність поліції. Заходи протидії етнічному профайлінгу.

Забезпечення гендерної рівності у правоохоронній діяльності.

Практика Європейського суду з прав людини щодо дотримання прав окремих категорій людей.

ТЕМА 5. Забезпечення права на свободу мирних зібрань.

Поняття та принципи свободи мирних зібрань.

Особливості національного законодавчого регулювання свободи мирних зібрань. Міжнародні стандарти регулювання свободи мирних зібрань. Керівні принципи ОБСЄ щодо свободи мирних зібрань.

Практика Європейського суду з прав людини у сфері мирних зібрань

4. СТРУКТУРА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ

Теми та план лекційних занять

Назва теми лекційного заняття	План лекційного заняття	Кількість годин
Тема № 1. Правоохоронна діяльність у демократичному суспільстві	1. Сучасна парадигма правоохоронної діяльності 2. Принципи правоохоронної діяльності 3. Функції правоохоронної діяльності у демократичному суспільстві	4
Тема № 2. Заборона катування у правоохоронній діяльності	1. Національні та міжнародні стандарти у сфері свободи від катувань 2. Практика Європейського суду з прав людини у сфері свободи від катувань.	4
Тема № 3. Свобода та особиста недоторканість людини у правоохоронній діяльності. Право на приватність	1. Свобода та особиста недоторканість за міжнародним правом 2. Практика Європейського суду з прав людини у сфері свободи та особистої недоторканності 3. Право на приватність: міжнародні стандарти	4
Тема № 4. Особливості забезпечення прав окремих категорій людей	1. Рівність і недискримінація у правоохоронній діяльності 2. Етнічний профайлінг.	4
Тема № 5. Забезпечення права на свободу мирних зібрань	1. Мирні зібрання: поняття та принципи 2. Практика Європейського суду з прав людини у сфері мирних зібрань	4

Теми семінарських занять

Назва теми семінарського заняття	Кількість годин
Тема № 1. Правоохоронна діяльність у демократичному суспільстві	2
Тема № 2. Заборона катування у правоохоронній діяльності	2
Тема № 3. Свобода та особиста недоторканість людини у правоохоронній діяльності. Право на приватність	2
Тема № 4. Особливості забезпечення прав окремих категорій людей	2
Тема № 5. Забезпечення права на свободу мирних зібрань	2

Теми практичних занять

Назва теми практичного заняття	Кількість годин
Тема № 1. Правоохоронна діяльність у демократичному суспільстві	2
Тема № 2. Заборона катування у правоохоронній діяльності	2
Тема № 3. Свобода та особиста недоторканість людини у правоохоронній діяльності. Право на приватність	2

Тема № 4. Особливості забезпечення прав окремих категорій людей	2
Тема № 5. Забезпечення права на свободу мирних зібрань	2

Теми для самостійної роботи

Назва теми для самостійної роботи	Кількість годин
Тема № 1. Правоохоронна діяльність у демократичному суспільстві	16
Тема № 2. Заборона катування у правоохоронній діяльності	16
Тема № 3. Свобода та особиста недоторканість людини у правоохоронній діяльності. Право на приватність	16
Тема № 4. Особливості забезпечення прав окремих категорій людей	16
Тема № 5. Забезпечення права на свободу мирних зібрань	16

ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ

Теми та план лекційних занять

Назва теми лекційного заняття	План лекційного заняття	Кількість годин
Тема № 1. Правоохоронна діяльність у демократичному суспільстві	1. Сучасна парадигма правоохоронної діяльності 2. Принципи правоохоронної діяльності 3. Функції правоохоронної діяльності у демократичному суспільстві	2
Тема № 2. Заборона катування у правоохоронній діяльності	1. Національні та міжнародні стандарти у сфері свободи від катувань 2. Практика Європейського суду з прав людини у сфері свободи від катувань.	2
Тема № 3. Свобода та особиста недоторканість людини у правоохоронній діяльності. Право на приватність	1. Свобода та особиста недоторканість за міжнародним правом 2. Практика Європейського суду з прав людини у сфері свободи та особистої недоторканності 3. Право на приватність: міжнародні стандарти	2
Тема № 4. Особливості забезпечення прав окремих категорій людей	1. Рівність і недискримінація у правоохоронній діяльності 2. Етнічний профайлінг.	2
Тема № 5. Забезпечення права на свободу мирних зібрань	1. Мирні зібрання: поняття та принципи 2. Практика Європейського суду з прав людини у сфері мирних зібрань	2

Теми семінарських занять

Назва теми семінарського заняття	Кількість годин
Тема № 1. Правоохоронна діяльність у демократичному суспільстві	2

Тема № 2. Заборона катування у правоохоронній діяльності	2
Тема № 3. Свобода та особиста недоторканість людини у правоохоронній діяльності. Право на приватність	2
Тема № 4. Особливості забезпечення прав окремих категорій людей	2
Тема № 5. Забезпечення права на свободу мирних зібрань	2

Теми для самостійної роботи

Назва теми для самостійної роботи	Кількість годин
Тема № 1. Правоохоронна діяльність у демократичному суспільстві	20
Тема № 2. Заборона катування у правоохоронній діяльності	20
Тема № 3. Свобода та особиста недоторканість людини у правоохоронній діяльності. Право на приватність	20
Тема № 4. Особливості забезпечення прав окремих категорій людей	20
Тема № 5. Забезпечення права на свободу мирних зібрань	20

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ТА ЗАВДАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

1. Загальна характеристика сучасної європейської системи захисту прав людини: договірні та інституційні аспекти
2. Каталог прав людини, що захищаються Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод.
3. Абсолютні та відносні права людини.
4. Види та повноваження правоохоронних органів.
5. Верховенство права і правоохоронна діяльність.
6. Вплив діяльності Європейського суду з прав людини на формування національних правозахисних систем і дотримання державами – членами РЄ стандартів щодо захисту прав людини.
7. Вплив рішень Європейського суду з прав людини на формування української правозахисної системи.
8. Громадський контроль за діяльністю правоохоронних органів.
9. Доктрина «мінімального рівня жорстокості».
10. Дотримання прав людини під час застосування сили та вогнепальної зброї працівниками поліції.
11. Друге покоління прав людини.
12. Етнічний профайлінг та діяльність поліції.
13. Ефективність впливу рішень Європейського суду з прав людини на національну юридичну практику.
14. Європейська Конвенція – джерело Європейського права та правозастосовної діяльності Європейського Суду з прав людини.
15. Європейська Конвенція про захист прав та основоположних свобод людини: загальна характеристика.
16. Заборона катування за Європейською Конвенцією про захист прав та основоположних свобод людини.

17. Загальна характеристика Європейського суду з прав людини як одна із основних міжнародних правозахисних інституцій.
18. Загальна характеристика прав людини в Конвенції про захист прав та основоположних свобод людини.
19. Загальна характеристика права на звернення з індивідуальною заявою до Європейського суду з прав людини.
20. Захист прав і свобод людини як пріоритетне завдання в правоохоронній діяльності Служби безпеки України.
21. Інститут Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.
22. Катування, нелюдське та таке, що принижує людську гідність поводження.
23. Керівні принципи ОБСЄ щодо свободи мирних зібрань.
24. Конфіденційність і доступ інформації про особу.
25. Доступ до інформації про особу.
26. Людина як основна цінність.
27. Міжнародна поліція в системі міжнародної кримінальної юстиції.
28. Міжнародний захист прав людини у період збройних конфліктів.
29. Міжнародні стандарти захисту прав людини.
30. Міжнародні стандарти регулювання свободи мирних зібрань.
31. Місце та роль органів державної влади у виконанні рішень Європейського Суду з прав людини.
32. Національні та міжнародні стандарти у сфері свободи від катувань.
33. Національні та міжнародні стандарти у сфері свободи від нелюдського поводження чи покарання.
34. Неналежне поводження з боку представників держави та відсутність ефективного розслідування.
35. Неналежні умови тримання під вартою та відбування покарання.
36. Обмеження права на житло та повагу до кореспонденції.
37. Обмеження права на приватне і сімейне життя.
38. Обмеження свободи та особистої недоторканності.
39. Перше покоління прав людини.
40. Повага до приватного і сімейного життя, житла і кореспонденції та робота поліції.
41. Повноваження Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо забезпечення законності у правоохоронній діяльності.
42. Поняття права на приватність.
43. Поняття свободи та особистої недоторканності за національним та міжнародним правом.
44. Поняття та принципи свободи мирних зібрань.
45. Поняття та функції правоохоронної діяльності у демократичному суспільстві.
46. Права дитини у правоохоронній діяльності.
47. Права людини і сфера виконання покарань.
48. Права людини у правоохоронній діяльності.
49. Права осіб з обмеженими можливостями та діяльність поліції.

50. Практика Європейського суду з прав людини за ст. 8 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод.
51. Практика Європейського суду з прав людини у сфері свободи від катувань.
52. Практика Європейського суду з прав людини у сфері свободи та особистої недоторканності.
53. Принцип пропорційності у правоохоронній діяльності.
54. Принципи правоохоронної діяльності у демократичному суспільстві.
55. Регулювання свободи мирних зібрань.
56. Рівність, толерантність і недискримінація у правоохоронній діяльності.
57. Роль Конституційного Суду України в процесі реалізації, охорони та захисту прав та свобод людини.
58. Свобода від катувань як абсолютне право.
59. Свобода та особиста недоторканість у роботі поліції.
60. Свобода як фундаментальна цінність.
61. Теорія поколінь прав людини.
62. Третє покоління прав людини.
63. Поняття «позитивна дискримінація» за практикою Європейського суду з прав людини.
64. Позитивні зобов'язання держави у сфері протидії дискримінації.
65. Позитивні і негативні зобов'язання держави щодо забезпечення свободи мирних зібрань.
66. Критерії правомірності втручання держави у реалізацію права на свободу об'єднань.
67. Поняття «приватне життя» у практиці Європейського суду з прав людини (ст. 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод)
68. Поняття «сімейне життя» у практиці Європейського суду з прав людини (ст. 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод).
69. Поняття «житло» за практикою Європейського суду з прав людини.
70. Заборона катування: загальна характеристика
71. Негативні та позитивні зобов'язання держави відповідно до ст. 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод
72. Особливі випадки застосування ст. 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (дискримінація, екстрадиція, заборона тілесних покарань неповнолітніх)
73. Тлумачення Європейським судом з прав людини понять «катування», «нелюдське поводження», «принижуюче гідність поводження чи покарання».
74. Зміст та сфера застосування ст. 4 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.
75. Заборона рабства та примусової праці в практиці Європейського суду з прав людини.
76. Зміст права на свободу та особисту недоторканність за ст. 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.
77. Поняття «кореспонденція» за практикою Європейського суду з прав людини.

78. Право на освіту (ст. 2 Протоколу № 1 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод): зміст та сфера дії. Зобов'язання держави щодо забезпечення права на освіту
79. Свобода думки, совісті, релігії і переконань: загальна характеристика.
80. Зміст та сфера застосування ст. 9 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод: загальна характеристика.
81. Критерії правомірності втручання держави в реалізацію права на свободу віросповідання.
82. Умови правомірності обмеження свободи вираження поглядів.
83. Зміст і сфера застосування ст. 3 Протоколу №1 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.
84. Право на вільні вибори та суміжні права людини: загальна характеристика.
85. Право на свободу пересування (ст. 2 Протоколу № 4 до Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод).
86. Зміст права на свободу мирних зібрань.
87. Критерії правомірності втручання держави у реалізацію права на свободу мирних зібрань.
88. Застосування Європейським судом з прав людини доктрини «європейського консенсусу».
89. Процедура виконання Україною рішень Європейського суду з прав людини: загальна характеристика.
90. Відповідальність за невиконання чи неналежне виконання рішень Європейського суду з прав людини.

6. КРИТЕРІЇ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Для навчальної дисципліни «Забезпечення прав людини в правоохоронній діяльності» засобами діагностики знань (успішності навчання) виступають: залік, стандартизовані тести, реферати, есе, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, студентські презентації та виступи на наукових заходах.

Підсумковий семестровий контроль успішності проводиться у формі заліку з відповідної освітньої компоненти або його окремої завершеної частини в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою навчальною програмою, і у строки, встановлені навчальним планом та розкладом.

Підсумковий семестровий контроль буде сформовано з 30-ти білетів за єдиним принципом: кожен білет містить теоретичну та практичну частини. Теоретична частина містить два питання; практична частина – одне практичне завдання (задача). Максимальний час для підготовки до екзамену дається – 30 хвилин. Кожне питання викладачем оцінюється окремо. Максимальна кількість балів за підсумковий контроль не більше 50 балів.

У разі настання обставин непереборної сили (форсмажорних обставин) контрольні заходи можуть проводитися з використанням технологій дистанційного навчання. Системою буде обрано по 50 тестових питань з дисципліни, кожне з яких оцінено у 1 бал. Відведений час для проходження

тесту – 100 хвилин. Максимально можливий результат особи, яка складає підсумковий семестровий контроль за відповіді на тестові запитання може скласти 50 балів. Відповідь на кожне з запитань оцінюється в 0 або 1 тестових балів: якщо вказано правильну відповідь – 1 бал; неправильну відповідь – 0 балів.

При оголошенні сигналу «Повітряна тривога» здобувачі вищої освіти залишають роботи в аудиторії та проходять у сховище до сигналу «Відбій повітряної тривоги». Час «Повітряної тривоги» не враховується у загальний термін підсумкового контролю.

ДЛЯ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ		
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль
Аудиторна робота	Самостійна робота	Залік (З) / ЕКЗАМЕН (Е)
≤ 40	≤ 10	
≤ 50		≤ 50
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК + З ≤ 100		
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П) = ПК + Е ≤ 100		

ДЛЯ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ		
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль
Аудиторна робота	Самостійна робота	Залік (З) / ЕКЗАМЕН (Е)
≤ 20	≤ 30	
≤ 50		≤ 50
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК + З ≤ 100		
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П) = ПК + Е ≤ 100		

Критерії оцінювання аудиторної роботи здобувачів вищої освіти (денна та заочна форми навчання)

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
5	Високий рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; на високому рівні сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані в повному обсязі. Під час заняття продемонстрована стабільна активність та ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань ґрунтується на глибокому знанні чинного законодавства, теорії та правозастосовної практики.
4	Невисокий рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі передбачені планом заняття навчальні завдання виконані в повному обсязі з неістотними неточностями . Під час заняття продемонстрована ініціативність. Відповіді на питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань переважно ґрунтується на знанні чинного законодавства, теорії та правозастосовної практики.

3	Достатній рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, у цілому засвоєні; практичні навички та вміння мають поверхневий характер , потребують подальшого напрацювання та закріплення; навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані , деякі види завдань виконані з помилками.
2	Недостатній рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, засвоєні частково, прогалини у знаннях не носять істотного характеру; практичні навички та вміння сформовані недостатньо ; більшість навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань містять істотні помилки, які потребують подальшого усунення.
1	Мінімальний рівень компетентностей. Здобувач не готовий до заняття, не знає більшої частини програмного матеріалу, з труднощами виконує завдання, невпевнено відтворює терміни і поняття, що розглядалися під час заняття, допускає змістовні помилки , не володіє відповідними вміннями і навичками, необхідними для розв'язання професійних завдань.
0	Незадовільний рівень компетентностей. Здобувач вищої освіти відсутній на занятті.

Критерії оцінювання самостійної роботи (денна форма навчання)

Максимум 10 балів	
Підготовка словника юридичних термінів з тем курсу	до 4 балів
Підготовка презентації з навчальної теми чи з окремого питання	до 10 балів
Підготовка доповіді	5
Виконання індивідуальних творчих завдань (за погодженням з викладачем та відповідно до програми курсу)	до 10 балів
Підготовка та розробка схем та таблиць	5-8 балів
Підготовка тез наукових доповідей, статей та участь у конференціях, круглих столах	до 10 балів

Критерії оцінювання самостійної роботи (заочна форма навчання)

Максимум 30 балів	
Підготовка словника юридичних термінів з тем курсу	до 8 балів
Підготовка презентації з навчальної теми чи з окремого питання	до 15 балів
Підготовка доповіді	5
Виконання індивідуальних творчих завдань (за погодженням з викладачем та відповідно до програми курсу)	до 10 балів
Підготовка та розробка схем та таблиць	15 балів

Підготовка тез наукових доповідей, статей та участь у конференціях, круглих столах	до 30 балів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
	Залік	Екзамен/ диференційований залік	Оцінка	Пояснення
90-100	зараховано	Відмінно	A	« Відмінно » - теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані в повному обсязі.
83-89		Добре	B	« Дуже добре » - теоретичний зміст курсу засвоєний в повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близько до максимальної.
75-82			C	« Добре » - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком; в основному сформовані практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання жодного з них не оцінена мінімальною кількістю балів, деякі види завдань виконані з помилками.
68-74		Задовільно	D	« Задовільно » - теоретичний зміст курсу засвоєний не повністю; але прогалини не носять істотного характеру; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; більшість передбачених РПНД навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки.
60-67			E	« Достатньо » - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовано деякі практичні навички роботи; частина передбачених РПНД навчальних завдань не виконані або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35-59	не зараховано	Не задовільно	FX	« Умовно незадовільно » - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовані необхідні практичні навички роботи; більшість навчальних завдань не виконано або якість їх виконання оцінено кількістю балів, близько до мінімальної; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання).
1-34			F	« Безумовно незадовільно » - теоретичний зміст курсу не засвоєний; не сформовані необхідні

				практичні навички роботи; всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки або не виконані взагалі; додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не призведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧЕНО НАВЧАЛЬНОЮ ДИСЦИПЛІНОЮ

Інформаційне та методичне забезпечення навчальної дисципліни: схеми та таблиці, презентації, відео, аудіо програвач, крейдово-магнітна дошка, проєктор.

8.ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основні нормативні акти:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» від 02 червня 2016 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 28. Ст. 532).
2. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року. *Офіційний вісник України*. 2008. № 93.
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року, зі змінами і доповненнями, внесеними протоколами № 11 і № 14 до Конвенції URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
4. Кримінальний кодекс України від 4 квітня 2001 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25. Ст. 131.
5. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 40. Ст. 492.
6. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35, 35-36, 37. Ст. 446.
7. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР)*. 1984. Додаток до № 51. Ст.1122.
8. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 27. Ст. 282.
9. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13 липня 2017 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 35. Ст. 376.
10. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 31. Ст. 545.

11. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України від 23 грудня 1997 року (зі змінами і допов.). Відомості Верховної Ради України. 1998. № 20. Ст. 99.

Навчальні посібники, підручники та інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Наливайко Л. Р. Принцип верховенства права у практиці міжнародних та національних судів. Верховенство права: доктрина і практика в умовах сучасних світових викликів : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 25 лютого 2022 р.). Дніпро : ДДУВС, 2022. С. 36-40.

2. Наливайко Л. Р. Принципи правозастосовної діяльності органів судової влади: теоретико-правова характеристика. Верховенство права: доктрина і практика в умовах сучасних світових викликів : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 25 лютого 2022 р.). Дніпро : ДДУВС, 2022. С. 44-48.

3. Фоменко А. Є. Права людини як ідеологічне підґрунтя кримінологічної діяльності національної поліції України. Верховенство права: доктрина і практика в умовах сучасних світових викликів : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 25 лютого 2022 р.). Дніпро : ДДУВС, 2022. С. 25-27.

4. Теорія та практика застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод: компендіум. За заг. ред. проф. О. В. Сердюка, І. В. Яковюка; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Каф. міжнар. права. Харків: Право, 2017. 372 с.

6. Кривенький М. Верховенство права як основа системи європейських цінностей. Верховенство права: доктрина і практика в умовах сучасних світових викликів : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 25 лютого 2022 р.). Дніпро : ДДУВС, 2022. С. 657-659.

7. Коптев О. Актуальні проблеми впровадження міжнародних стандартів захисту прав людини. Верховенство права: доктрина і практика в умовах сучасних світових викликів : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 25 лютого 2022 р.). Дніпро : ДДУВС, 2022. С. 648-651.

8. Самотуга А. В. Принцип верховенства права у світлі положень конституційної реформи в Україні. Верховенство права: доктрина і практика в умовах сучасних світових викликів : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 25 лютого 2022 р.). Дніпро : ДДУВС, 2022. С. 242-245.

9. Орлова О. О. Верховенство права як одна з найвищих демократичних цінностей. Верховенство права: доктрина і практика в умовах сучасних світових викликів : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 25 лютого 2022 р.). Дніпро : ДДУВС, 2022. С. 228-229.

10. Ткаченко П. Теоретико-правовий аналіз принципу верховенства права в діяльності Національної поліції України. Верховенство права: доктрина і практика в умовах сучасних світових викликів : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 25 лютого 2022 р.). Дніпро : ДДУВС, 2022. С. 534-536.

11. Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 11 березня 2022 р.). Дніпро : ДДУВС, 2022. 460 с.

12. Верховенство права: доктрина і практика в умовах сучасних світових викликів : матеріали Міжнар. наук.- практи. конф. (м. Дніпро, 25 лют. 2022 р.). Дніпро : ДДУВС, 2022. 736 с.

13. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (в питаннях і відповідях): навч.-довід. посіб. За заг. ред. І. В. Яковюка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Каф. права Європ. Союзу. Вид. 2-ге, випр. Харків: Право, 2020. 124 с.

14. Теорія та практика застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод: компендіум. О. В. Сердюк, Ю. В. Щокін, І. В. Яковюк та ін.; за заг. ред. О. В. Сердюка, І. В. Яковюка. 2-ге вид., допов. Харків: Право, 2019. 404 с.

15. Забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності: навч. посібник. (2-е видання). Кол. авт.; за ред. д.ю.н., доц. В.О. Боняк. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. Справ. Ліра ЛТД, 2018. 234 с.

16. Збірник законодавства та практики Європейського суду з прав людини: практи. посіб. для суддів. Упоряд.: В. Я. Погребняк та ін. Харків: Право, 2018. 396 с.

17. Орлова О.О. Визначення складових доктрини «мінімального рівня жорстокості» як критерію виокремлення катування від нелюдського або такого, що принижує гідність поводження чи покарання. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, 2018. № 1. С. 72-79.

18. Міжнародні стандарти прав людини. Посібник під загальною редакцією Валерії Лутковської. Київ. 2019. с. 145.

19. Віткаускас Д., Диков Г. Захист права на справедливий суд відповідно до Європейської Конвенції з прав людини. Друге видання. Рада Європи. 2018.

Інтернет-ресурси:

1. <https://www.coe.int/uk/web/compass/council-of-europe> - Рада Європи
2. <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home> - Європейський суд з прав людини
6. <http://www.president.gov.ua/> - Офіційний сайт Президента України
7. <http://www.rada.gov.ua/> - Офіційний портал Верховної ради України
8. <http://www.kmu.gov.ua/> - Офіційний портал Кабінету міністрів України
9. <http://reestr.court.gov.ua> - Офіційний сайт єдиного державного реєстру судових рішень України

**Завідувач кафедри
теорії держави та права**

Ольга КУЛІНІЧ

